

NAŠE SLIKE.

Vinjeta Žmitkova str. 449. nam kaže prizor iz vročih počitnic. Dečki so se šli kopat. Kako to dobro dene, ako hladna voda objemlje ude in osveži razgreto telo s prijetnim pljuskanjem! A po kopanju pride – apetit! In naši junaki – ne sodimo jih preostro – so zagledali blizu vode njivo s turščico. Sveže, še mlečno klasje vabi tako prijazno. Kmalu je zapaljen ogenj, in v njem se peko rumeni koruzni klasi.

Langusovi sliki, kakor tudi v zadnji številki priobčeni podobi umetnikovi, sta posneti po fotografijah gosp. F. Kotarja, fotografa v Ljubljani.

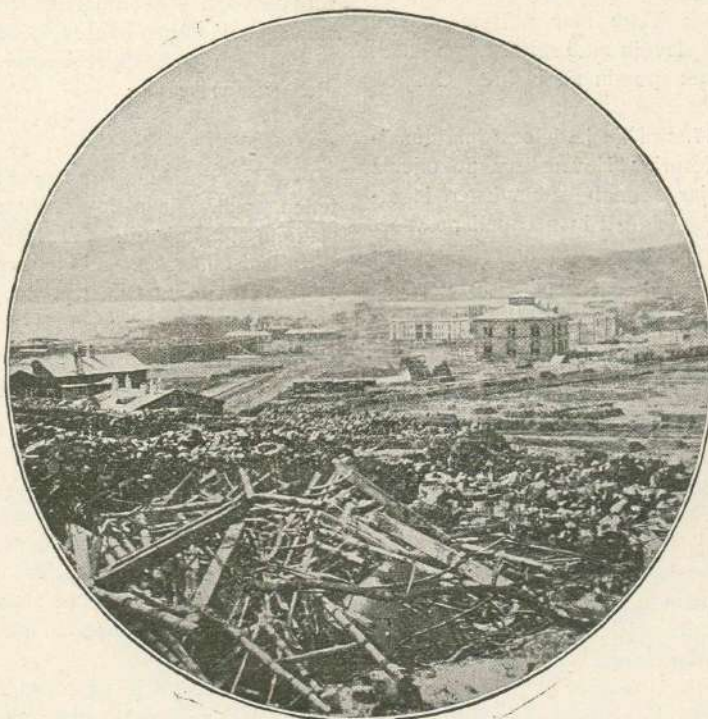
„Stavbe na koleh“ (str. 333.) nam kažejo prizor iz starodavnih časov. V ljubljanskem muzeju „Rudolfinu“ se vidijo ostanki takih stavb in orodje, ki so ga rabili ljudje v tej temni – vsaj za nas jako temni – dobi. Zabili so kole v vodo in nanje postavili svoja ubožna prebivališča. V gozdih so bili tedaj medvedje in volkovi, in človek se je pred njimi zavaroval z vodeno trdnjavo. Ali so ti kdaj sanjali, da bo nekdanj drdrala po tej zemlji železnica in da se bodo dvigale v njih bližini mestne palače z električno razsvetlavo in prodajalnice, polne bliščečega bogastva? Bogve, ako čez dvatisoč let ne pridejo za nami drugi, ki bodo na nas gledali, kakor mi zdaj na te mostiščarje v živalskih kožah!

Zemljevid ljubljanskega barja je vtoliko pomanjkljiv, da ni načrtana v njem vrhniška železnica.

To se pa ni zgodilo zato, ker bi mi nemara ne znali dostojno ceniti tega važnega prometnega sredstva, ampak ker je naš zemljevid starejši od nje. Pokojni urednik „Dom in Sveta“ je namreč nameraval napisati o Ljubljanskem barju obširno studijo ter je pripravil zanjo precejšnjo zbirko slik. Načrtal si je zanjo tudi ta zemljevid ter dal narediti klišej. Smrt mu je vzela pero iz rok, da ni mogel dokončati kakor marsikaterega drugega, tudi tega obširno zasnovanega dela.

Vsesloven. mladeniški shod na Brezjah je bil eden najpomembnejših velikih shodov, kar smo jih imeli še v naši domovini. „Slovenska krščansko-socialna zveza“ je zasnovala v naši domovini že veliko

število mladeniških društev. Namen teh društev je, napolniti slovenske mladeniče z duhom krščanske omike in pravega, vnetega rodoljubja. V teh društvih se goji vse, kar more izobraziti in povzdigniti slovenskega mladeniča. — Četrty dan julija meseca bo ostal vsem društvnikom v živem spominu, kajti ta dan so se prvič sešli naši mladeniči k velikemu vseslovenskemu mladeniškem shodu na Brezjah. Zlasti Štajerci so se odlikovali po veliki udeležbi. Slika na

Učinek japonskega bombardiranja v Port Arturu.

str. 481. nam kaže prihod društvenih zastav; bilo jih je 421! Druga slika nam kaže velikansko zborovanje pod milim nebom. Čez 6000 zborovavcev je tu sklepalo o razširjenju slovenske mladeniške organizacije na krščanskem temelju. Fotograf nam je ohranil trenutek, ko govori ravno dr. Ivan Šusteršič, ki pa stoji

na naši sliki za mlajem. Fotografiji je izvršil gospod A. Vengar, fotograf v Radovljici. Naj prospejavo ta društva v našem narodu, naj goje v njem versko in narodno zavest z omiko, umetnostjo in gospodarskim poukom in nam naj dajo mož, ki bodo ohranili slovenski narod zdrav, čvrst in krepak!

Vsesokolski zlet v Ljubljano dne 17. julija nam je pa privedel na Slovensko slovanske „Sokole“. Posebno Čehov je prišlo veličastno število. Naša slika str. 505. vam kaže telovadce na krasno prirejenem slavnostnem prizorišču. Pred njimi na vzvišenem prostoru vidimo voditelja, za njim pa veliko pestro množico uvrščenih telovadcev. Druga slika nam pa kaže prizor pred Mestno hišo ljubljansko, kjer „Sokoli“ z odkrito glavo pevajo slovansko pesem. Bilo je navzočih 2000 „Sokolov“ s 15 zastavami. Slavnost je ob krasnem vremenu sijajno provzpela; težavne telesne vaje „Sokolov“, izvršene z veliko spretnostjo, so pokazale, da so slovanski telovadci mojstri v tej stroki.

Slavni Slovenci prejšnjih dob.

V knjižici o Juriju Vegu nam našteva gospod Frid Kavčič nekaj slavnih mož slovenskega rodu, kateri zaslužijo, da njih spomin ne izgine. Gospod stotnik piše:

Že v 15., 16. in 17. stoletju je delovalo na dunajski univerzi 17 profesorjev slovenskega pokolenja (toliko vsaj sem jih jaz dognal). Marsikateri je zaslovel zaradi svoje genijalnosti in učenosti po vsem učenem svetu, tako n. pr. naš slavni celjski rojak Prelokar, ki se je nazival Thomas de Cilia, „Tomaž iz Celja“, in je bil vzgojitelj „zadnjega viteza“, učenega in vedi naklonjenega cesarja Maksimiljana, ter je umrl kot škof Konstancije. Najslavnejši pravnik 16. stoletja je bil Virnik, doma iz Polhovega gradca, ki si je, kakor je bilo takrat sploh običajno, svoje ime polatinil v Pegeja (Pegeus). Še 150 let za njim so pravniki zajemali in črpali iz njegovih neprekosnih juridičnih knjig.

V vrsto teh rojakov spada tudi naš slavni skladatelj Petelin (Gallus), čigar življenje in delovanje na glasbenem polju nam je izvrstno ocenil in opisal naš vrli glasbeni strokovnjak, amanuensis dvorne knjižnice, g. doktor Mantuani. Veleučeni in slavni dunajski škof Slatkonja, ki je igral na polju cerkvene godbe, cerkvenega petja, humanistične vede in umetnosti veliko vlogo, je bil tudi kranjski rojak. Brikcij Preprost, najboljši retorik (govornik) dunajske univerze v sredini 15. stoletja, je bil sin prostih kmetiških staršev iz celjske okolice. Trikrat je bil rektor dunajske univerze in kot tak je pozdravil prvič na Dunaj došlega cesarja Maksimiljana z ognjevitim govorom v cerkvi svetega Štefana. Znamenito za nas je tudi, da je bil Slovenec Preprost prvi rektor dunajske univerze, kateremu je podelil cesar

Maksimiljan častni naslov „magnificus“. Andrej Perlah, porojen 1490. l. kmetiškim roditeljem v Svičini nad Mariborom, je bil na matematičnem polju vreden prednik Vegov. Bil je profesor dunajske univerze ter najboljši prijatelj slovečega dunajskega humanista Gundelna. Izdal je mnogo knjig astronomične in matematične vsebine. Po poklicu je bil zdravnik, doktor medicine. Aschbach ga prišteva najodličnejšim zdravnikom one dobe, dočim ga sloveči Melanchthon vršča mej najizvrstnejše matematike onega stoletja. Slavni jezikoslovec in naravoslovec Žiga Popovič, ki je storil Nemcem besedo „Sternwarte“, je bil tudi štajerski rojak iz Arclina pri Celju.

Naš mali, hrabri narod, iz katerega se je porodilo do novejšee dobe primeroma le jako malo število častnikov, šteje pa vendar sedem vitezov reda Marije Terezije.

Ti možje so: Seničar (Spodnjištajerec), Čehovin (Kranjec), Novak (Kranjec), dva Šerpona iz Gradiške, Jablonsky po maternem pokolenju slovenski štajerec (Mati mu je bila dekla, oče pa kočijaž v Radgoni) in končno Vega, ki je zaradi svojih učenih matematičnih knjig seveda najslavnejši, in čigar ime se še dandanes, 100 let po njegovi smrti, spoštljivo imenuje po vseh višjih učilnicah vsega sveta.

„Słowiański klub“ v Krakovu prireja vsak teden predavanja o slovanskih razmerah. Izmed poslednjih imenujemo: „O ideji cirilo - metodijski“ (dr Zdziechowski), „O Jovanoviču in Kumičiču“, „O modernem ruskem leposlovju“, „O litovski abecedi“ itd.

Boris Čičerin.

Pred kratkim je umrl na Ruskem mož, kateri je daleč presežal po svojih dušnih zmožnostih običajno družbo. Bil je Rus, kateri je mislil dalje, nego misli oficialna Rusija. Ker se je o njegovih idejah tudi na shodu slovanskih časnikarjev v Dubrovniku vnela vroča debata, katere so se zlasti udeleževali Poljaki in Rusi, hočemo tu načrtati nekaj njegovih vodilnih misli.

Boris Čičerin je bil rojen leta 1828. in je bil potomec stare moskovske plemenite rodbine. Po svojem sorodstvu in svaštvu — bil je poročen z grofinjo Kapnistovo, sestro ruskega poslanika na dunajskem dvoru — je spadal med višje kroge ruske družbe. Študiral je najprej v Moskvi, potem je pa šel na zapad, kakor mnogi mladi ruski talenti, da tam proučuje novodobno znanost. Tu se je nasrkal Heglovih naukov o „neskončnih silah človekovih“, o „človekubogu“, o „popolni, neskončni vedi“. Ti nauki so vneli rusko mladež, iz katere so izšli „idealisti 40 let“.